

Υπόθεση C-263/20

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

15 Ιουνίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Landesgericht Korneuburg (Αυστρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

26 Μαΐου 2020

Ενάγουσα και εκκαλούσα:

Airhelp Limited

Εναγομένη και εφεσίβλητη:

Laudamotion GmbH

[παραλειπόμενα]

Δημοκρατίας της Αυστρίας

Landesgericht Korneuburg

[παραλειπόμενα]

Το Landesgericht Korneuburg (πρωτοδικείο Korneuburg, Αυστρία) δικάζοντας ως Berufungsgericht (εφετείο) την υπόθεση **Airhelp Limited**, Central Hong Kong, [παραλειπόμενα] κατά **Laudamotion GmbH**, 2320 Schwechat, [παραλειπόμενα], με αντικείμενο την καταβολή αποζημίωσης ποσού **500 ευρώ**, [παραλειπόμενα], κατόπιν εφέσεως που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως του Bezirksgericht Schwechat (ειρηνοδικείου Schwechat, Αυστρία) της 19ης Δεκεμβρίου 2019, [παραλειπόμενα] εξέδωσε την ακόλουθη

Δ ι ά τ α ξ η

[I] Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα σύμφωνα με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ:

[1] Έχουν το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ' και το άρθρο 7, του κανονισμού (ΕΚ) 261/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Φεβρουαρίου 2004, για τη θέσπιση κοινών κανόνων αποζημίωσης των επιβατών αεροπορικών μεταφορών και παροχής βοήθειας σε αυτούς σε περίπτωση άρνησης επιβίβασης και ματαίωσης ή μεγάλης καθυστέρησης της πτήσης και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 295/91 (στο εξής: κανονισμός για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών), την έννοια **ότι ο επιβάτης δικαιούται [σελ. 2 του πρωτοτύπου] αποζημίωση εάν η προγραμματισμένη αρχικά στις 14:40 ώρα αναχώρησης μετατεθεί στις 08:25 της ίδιας ημέρας;**

[2] Έχει το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', σημεία i έως iii, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, την έννοια **ότι η αξιολόγηση του κατά πόσον ο επιβάτης έχει πληροφορηθεί περί ματαίωσης πρέπει να διενεργείται αποκλειστικά σύμφωνα με τη διάταξη αυτή και απαγορεύει την εφαρμογή εθνικής νομοθεσίας σχετικά με την παραλαβή δηλώσεων, η οποία θεσπίστηκε για τη μεταφορά στο εσωτερικό δίκαιο της οδηγίας 2000/31/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά (οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο), και η οποία προβλέπει πλασματική παραλαβή;**

[3] Έχουν το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', σημεία i έως iii, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, και το άρθρο 11 της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, την έννοια **ότι, σε περίπτωση κράτησης πτήσης από επιβάτη μέσω πλατφόρμας κρατήσεων –όταν ο επιβάτης έχει γνωστοποιήσει τον αριθμό τηλεφώνου και τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του, αλλά η πλατφόρμα κρατήσεων προώθησε στον αερομεταφορέα τον αριθμό τηλεφώνου και διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου η οποία δημιουργήθηκε αυτόματα από την πλατφόρμα αυτή–η δε ενημέρωση σχετικά με τη νωρίτερη αναχώρηση της πτήσης διαβιβάστηκε στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που δημιουργήθηκε αυτόματα, θεωρείται ότι ο επιβάτης έχει πληροφορηθεί ή είχε πρόσβαση στην ενημέρωση σχετικά με τη νωρίτερη αναχώρηση πτήσης, ακόμη και όταν η πλατφόρμα κρατήσεων δεν προωθεί ή προωθεί με καθυστέρηση την ενημέρωση του αερομεταφορέα στον επιβάτη;** [σελ. 3 του πρωτοτύπου]

[Π] Αναστέλλει τη διαδικασία έως την έκδοση της προδικαστικής απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης [παραλειπόμενα].

Σκεπτικό:

Οι επιβάτες M**** 0**** και G***** P*****, κάτοικοι Τσεχικής Δημοκρατίας, πραγματοποίησαν κράτηση στην πτήση OE 503 της εφεσίβλητης στις 14 Ιουνίου 2018 από Πάλμα ντε Μαγιόρκα (PMI, Ισπανία) για Βιέννη (VIE, Αυστρία). Η προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης ήταν στις 14:40, η δε προγραμματισμένη ώρα άφιξης στις 17:05. Οι επιβάτες χρησιμοποίησαν το

σύστημα κράτησης της διαδικτυακής πλατφόρμας k*****.com. Το δικαστήριο γνωρίζει ότι η εταιρία που εκμεταλλεύεται την πλατφόρμα κρατήσεων έχει την έδρα της στην Τσεχική Δημοκρατία. Παρείχαν την ακόλουθη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: m* * * * *.o** * * * @gmail.com. Η k*****.com πραγματοποίησε την κράτηση στο όνομα των πελατών, ενώ κατά τη διαδικασία της κράτησης δημιουργήθηκε μια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ειδικά για την κράτηση αυτή. Στο σύστημα του αερομεταφορέα καταχωρίστηκε η διεύθυνση αυτή ως διεύθυνση επικοινωνίας. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, η διεύθυνση αυτή ήταν η 6703421@hositojsmezasemy.com. Άλλη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν καταχωρίστηκε, ούτε και ήταν γνωστή στον αερομεταφορέα.

Η **ενάγουσα και εκκαλούσα** ζητεί να της επιδικαστεί ποσό ύψους 500 ευρώ και ισχυρίζεται ότι οι επιβάτες δικαιούνται αποζημίωση κατά το άρθρο 7 του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών [250 ευρώ έκαστος και, ως εκ τούτου, συνολικά] ύψους 500 ευρώ. Η εν λόγω αξίωση εκχωρήθηκε στην ενάγουσα και εκκαλούσα με δήλωση εκχώρησης της 12ης Οκτωβρίου 2018. Η ενάγουσα και εκκαλούσα ισχυρίζεται, αφενός, ότι η πτήση είχε καθυστέρηση μεγαλύτερη των τριών ωρών και, αφετέρου, ότι (οι επιβάτες) δικαιούνται αποζημίωση και λόγω της κατά έξι ώρες νωρίτερης αναχώρησης, για τον οποίο ενημερώθηκαν στις 10 Ιουνίου 2018, ήτοι σε λιγότερο από επτά ημέρες πριν από την πτήση [σελ. 4 του πρωτοτύπου]. Κατά τους ισχυρισμούς της ενάγουσας και εκκαλούσας, δεν θα ήταν δύσκολο για την εναγομένη και εφεσίβλητη να εντοπίσει, μεταξύ όλων των καταχωρισμένων διευθύνσεων ηλεκτρονικών ταχυδρομείων, τις κρατήσεις που είχαν πραγματοποιηθεί μέσω της πλατφόρμας k*****.com. Η εν λόγω πλατφόρμα είναι ταξιδιωτικός πράκτορας. Είναι υποχρέωση του αερομεταφορέα να επαληθεύει την ταυτότητα του αντισυμβαλλόμενου. Κάτι τέτοιο είναι κρίσιμο στην περίπτωση διευθύνσεων που δημιουργούνται αυτόματα.

Η **εναγομένη και εφεσίβλητη** αντικρούει την αγωγή ως προς τους προβαλλόμενους λόγους και το ύψος της αιτούμενης αποζημίωσης, ζητεί την απόρριψή της και ισχυρίζεται ότι η πτήση δεν είχε καθυστέρηση μεγαλύτερη των τριών ωρών, αλλά μόνον 29 λεπτά. Η αναχώρηση της πτήσης νωρίτερα από την προγραμματισμένη ώρα είχε ανακοινωθεί στις 23 Μαΐου 2018 μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Η άμεση επικοινωνία της εναγομένης και εφεσίβλητης με τους επιβάτες δεν ήταν δυνατή, διότι δεν είχαν διαβιβαστεί σε αυτή στοιχεία επικοινωνίας τους. Για λόγους προστασίας προσωπικών δεδομένων κάτι τέτοιο δεν θα ήταν νόμιμο, εξάλλου δεν είχε συμβατική σχέση με την k*****.com. Η k*****.com δεν είναι ταξιδιωτικός πράκτορας, ούτε γραφείο ταξιδιών. Η k*****.com πραγματοποιούσε κρατήσεις στα συστήματα της εναγομένης και εφεσίβλητης ενάντια στη βούληση της, εμφανιζόμενη ως επιβάτης. Για την εναγομένη και εφεσίβλητη δεν ήταν προφανές ότι η k*****.com θα ελάμβανε την επιβεβαίωση κράτησης, την κάρτα επιβίβασης και λοιπές πληροφορίες μέσω της ηλεκτρονικής διεύθυνσης που είχε δημιουργηθεί ειδικά για τον σκοπό αυτό. Η χρήση της πλατφόρμας k*****.com, κατά την εναγομένη και εφεσίβλητη, γίνεται με ευθύνη των επιβατών. Μια αεροπορική

εταιρία είναι αδύνατον να ελέγξει σε ποιον πραγματικά ανήκει μια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή να διενεργήσει έρευνα ως ντετέκτιβ, ώστε να εντοπίσει την πραγματική διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του εκάστοτε επιβάτη.

Το αρμόδιο σε πρώτο βαθμό Bezirksgericht Schwechat (ειρηνοδικείο Schwechat, Αυστρία) απέρριψε την αγωγή με την προσβαλλόμενη **απόφαση**. [σελ. 5 του πρωτοτύπου]

Εκτός από τα μη αμφισβητούμενα πραγματικά περιστατικά που διαλαμβάνονται ανωτέρω, επιβεβαίωσε ότι η εναγομένη και εφεσίβλητη δεν έχει συμβατική σχέση με την πλατφόρμα κρατήσεων k*****.com και ότι η τελευταία δεν έχει πρόσβαση στο σύστημα κρατήσεων της εναγομένης και εφεσίβλητης. Η εναγομένη και εφεσίβλητη θα μπορούσε ελέγχοντας κάθε μία κράτηση ξεχωριστά, ειδικότερα την διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που καταχωρίστηκε, να αναγνωρίσει ότι μια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, όπως αυτή που χρησιμοποιήθηκε στην υπό κρίση υπόθεση, είναι, κατά πάσα πιθανότητα, διεύθυνση που δημιουργήθηκε αυτόματα. Επειδή, ωστόσο, λόγω του μεγάλου αριθμού των κρατήσεων (περίπου 20 000 την ημέρα), οι εισερχόμενες κρατήσεις δεν είναι ανοίγονται ούτε ελέγχονται η κάθε μία ξεχωριστά από υπάλληλο, η εναγομένη και εκκαλούσα, κατ' αρχάς, δεν είναι σε θέση να διακρίνει τις κρατήσεις που πραγματοποιήθηκαν μέσω της k*****.com από εκείνες που πραγματοποιήθηκαν από τους ίδιους τους επιβάτες. Δεν μπορεί να εξακριβωθεί εάν είναι τεχνικά δυνατό να εντοπιστεί, χωρίς να ελεγχθεί κάθε μία κράτηση ξεχωριστά, εάν ορισμένη κράτηση πραγματοποιήθηκε μέσω της k*****.com, ούτε και αν υπάρχει τεχνικά η δυνατότητα να εμποδίσει η εναγομένη και εφεσίβλητη την πραγματοποίηση κρατήσεων μέσω ή από την k*****.com. Όταν υπάρχουν αλλαγές στην ώρα αναχώρησης, οι επιβάτες ενημερώνονται αρχικά μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από την εναγομένη και εφεσίβλητη. Εάν υπάρξει αποτυχία στην αποστολή, τότε η εναγομένη και εκκαλούσα προσπαθεί να επικοινωνήσει με άλλον τρόπο, στέλνοντας, επί παραδείγματι, και SMS στον αριθμό τηλεφώνου που της έχει γνωστοποιηθεί. Η εναγομένη και εφεσίβλητη έστειλε στις 23 Μαΐου 2018 και στις 29 Μαΐου 2018 πληροφορίες για την αναχώρηση της πτήσης νωρίτερα από την προγραμματισμένη ώρα στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που είχε δημιουργηθεί αυτόματα από την k*****.com. Οι ενημερώσεις απεστάλησαν επιτυχώς και τις δύο φορές. Η εναγομένη και εφεσίβλητη θεώρησε ότι είχε ενημερώσει τους επιβάτες για την αλλαγή της ώρας αναχώρησης. Ο επιβάτης M***** O***** έλαβε στις 10 Ιουνίου 2018 στην (κανονική του) διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου m*****.o*****@gmail.com μήνυμα από την tickets@k*****.com, με το οποίο ενημερώθηκε για τη νέα ώρα αναχώρησης [σελ. 6 του πρωτοτύπου] στις 08:25 αντί της 14:40. [παραλειπόμενα] Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο δεν προέβη σε λοιπές διαπιστώσεις, ειδικότερα όσον αφορά την ώρα προσγείωσης της πτήσης που θα αναχωρούσε νωρίτερα. Επίσης, δεν εξέτασε το ζήτημα εάν οι επιβάτες γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν ότι είχε δημιουργηθεί γι' αυτούς αυτόματα μια διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και εάν και κατά πόσον οι επιβάτες είχαν

τη δυνατότητα να ανακτήσουν τις πληροφορίες που τους είχαν σταλεί στην διεύθυνση που είχε δημιουργηθεί αυτόματα.

Η ενάγουσα και εκκαλούσα άσκησε **έφεση** κατά της εν λόγω αποφάσεως ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ζητώντας να μεταρρυθμιστεί η προσβαλλόμενη απόφαση, με σκοπό την ευδοκίμηση της αγωγής. Η ενάγουσα και εκκαλούσα παραπέμπει ειδικότερα στην απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Μαΐου 2017 στην υπόθεση C-302/16, *Krijgsman*, και διατείνεται ότι θα πρέπει να διασφαλίζεται η ταυτοποίηση του επιβάτη του οποίου εν τέλει ματαιώθηκε η πτήση που είχε κρατηθεί μέσω τρίτου. Ο αερομεταφορέας είναι υποχρεωμένος να αποδείξει ότι έγινε ενημέρωση και ότι δεν μπόρεσε να ελέγξει εάν η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ανήκε πράγματι στον επιβάτη.

Η εναγομένη και εφεσίβλητη ζητεί την απόρριψη της εφέσεως. Υποστηρίζει ότι η απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Μαΐου 2017 στην υπόθεση C-302/16, *Krijgsman*, δεν έχει εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση, προβάλλοντας το επιχείρημα ότι οι αερομεταφορείς μπορούν εύλογα να θεωρούν ως δεδομένο ότι η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που γνωστοποιείται είναι αυτή των επιβατών. Η εναγομένη και εφεσίβλητη δεν θεώρησε ότι ενημέρωνε ταξιδιωτικό γραφείο. Οι επιβάτες και όχι ο αερομεταφορέας είναι υπεύθυνοι για το ότι κατά τη διαδικασία κράτησης καταχωρίστηκαν στοιχεία επικοινωνίας **[σελ. 7 του πρωτοτύπου]** που δεν ανήκουν στους επιβάτες.

Τέλος, η εναγομένη και εφεσίβλητη, στο **υπόμνημα αντικρούσεως** της εφέσεως, υποστηρίζει ότι η κατά μερικές ώρες νωρίτερη αναχώρηση πτήσης δεν μπορεί να θεωρηθεί ματαίωση.

Ως **εφετείο**, το αιτούν δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί των αγωγικών αιτημάτων της ενάγουσας και εκκαλούσας σε δεύτερο και τελευταίο βαθμό. Δυνάμει των διατάξεων του εθνικού δικονομικού δικαίου [παραλειπόμενα], περιορίζεται στην εξέταση νομικών ζητημάτων. Οφείλει να ελέγξει εάν λόγω της νωρίτερης αναχώρησης πτήσης γεννάται δικαίωμα αποζημίωσης, όπως και στην περίπτωση ματαίωσης (πρώτο ερώτημα). Εν συνεχεία, πρέπει να ελεγχθεί αν οι επιβάτες μπορούν να θεωρηθούν αποτελεσματικά ενημερωμένοι περί της ματαίωσης (δεύτερο και τρίτο ερώτημα).

Πιθανές λύσεις:

α) Εάν δεν πρόκειται περί ματαίωσης, δεν γεννάται δικαίωμα αποζημίωσης, καθώς δεν υπάρχει πλημμελής εκπλήρωση παροχής. Εξ αυτού του λόγου, θα πρέπει να εξαφανιστεί η προσβαλλόμενη απόφαση και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο να εξετάσει τα πραγματικά περιστατικά όχι ως προς το ζήτημα της ματαίωσης, αλλά ως προς το ζήτημα της προβαλλόμενης και μη εξακριβωμένης καθυστέρησης.

β) Εάν πρόκειται περί ματαίωσης και η ενημέρωση των επιβατών στις 23 Μαΐου 2018 μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου συνιστά πληροφόρηση των επιβατών περί της ματαίωσης της πτήσης στις 14 Ιουνίου 2018, δεν γεννάται

δικαίωμα αποζημίωσης κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', σημείο i, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών. Και σε αυτήν την περίπτωση, θα πρέπει να εξαφανιστεί η προσβαλλόμενη απόφαση και το πρωτοβάθμιο δικαστήριο θα πρέπει να εξετάσει τα πραγματικά περιστατικά της προσβαλλόμενης και μη εξακριβωμένης καθυστέρησης.

γ) Στην περίπτωση που οι ενημερώσεις μέσω μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις 23 Μαΐου 2018 και στις 29 Μαΐου 2018 δεν συνιστούν πληροφόρηση των επιβατών περί της ματαίωσης της πτήσης στις 14 Ιουνίου 2018, [σελ. 8 του πρωτοτύπου] η ενημέρωση των επιβατών έλαβε χώρα το πρώτον στις 10 Ιουνίου 2018 (μέσω του μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της k****.com). Με δεδομένο ότι η εναλλακτική μεταφορά πραγματοποιήθηκε περισσότερο από μία ώρα νωρίτερα από την προγραμματισμένη ώρα αναχώρησης και, κατά συνέπεια, καθ' υπέρβαση του χρονικού ορίου που προβλέπεται άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', σημείο iii, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, η προσβαλλόμενη απόφαση θα πρέπει να μεταρρυθμιστεί και να γίνει δεκτή η αγωγή.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων:

Επί του πρώτου ερωτήματος:

Ο κανονισμός για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών προβλέπει τα δικαιώματα των επιβατών στις περιπτώσεις πλημμελούς εκπλήρωσης παροχής, άρνησης επιβίβασης, ματαίωσης και καθυστέρησης. Δεν περιέχει ρύθμιση για την αναχώρηση πτήσης νωρίτερα από την προγραμματισμένη ώρα.

Κατά την πρωτοβάθμια διαδικασία η ενάγουσα και εκκαλούσα παραπέμπει στην ανακοίνωση τύπου υπ' αριθ. 89/2015 (X ZR 59/14) του γερμανικού Bundesgerichtshof (Ομοσπονδιακό Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γερμανία) (στο εξής: BGH). Το BGH εξέδωσε βέβαια την απόφασή του στις 9 Ιουνίου 2015 σύμφωνα με την αποδοχή της αγωγής από τον αερομεταφορέα και δεν διέλαβε περαιτέρω σκέψεις στην απόφαση. Στην ανακοίνωση τύπου, εντούτοις, το BGH δημοσιεύει την προσωρινή κρίση του δικάσαντος την υπόθεση τμήματος, σύμφωνα με την οποία, η μετάθεση της ώρας αναχώρησης της πτήσης εκ μέρους του αερομεταφορέα αρκετά νωρίτερα σε σχέση με την προγραμματισμένη αρχικά ώρα, μπορεί να δικαιολογήσει, κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, του κανονισμού για τα δικαιώματα δικαίωμα αποζημίωσης. Η μετάθεση της αναχώρησης της πτήσης αρκετές ώρες πριν από τον προγραμματισμένο χρόνο έχει την έννοια ότι εγκαταλείφθηκε ο αρχικός προγραμματισμός αυτής.

Αντίθετα, η εναγομένη και εφεσίβλητη, στο υπόμνημα αντικρούσεως της εφέσεως στηρίζεται στην απόφαση του Handelsgericht Wien (εμπορικού πρωτοδικείου Βιέννης, Αυστρία) της 13ης Νοεμβρίου 2018, I R 285/18k [παραλειπόμενα], σύμφωνα με την οποία δεν ήταν δυνατή η αναλογική εφαρμογή των διατάξεων περί ματαίωσης, λόγω ακούσιου νομικού κενού. Ο κανονισμός δεν

επικεντρώνεται στην αναχώρηση της πτήσης νωρίτερα από την προγραμματισμένη ώρα, [σελ. 9 του πρωτοτύπου], αλλά στην άρνηση επιβίβασης λόγω κράτησης υπεράριθμων θέσεων. Πρέπει να επισημανθεί ότι το Handelsgericht Wien (εμπορικό πρωτοδικείο Βιέννης) βασίζεται σε μια απόφαση του Amtsgericht Hannover (ειρηνοδικείου Αννοβέρου, Γερμανία) [της 3ης Δεκεμβρίου 2013], 561 C 3773/13, η οποία ήταν πρωτόδικη και η οποία εν τέλει επικυρώθηκε από το BGH με απόφαση που εκδόθηκε σύμφωνα με την αποδοχή της αγωγής.

Το αιτούν δικαστήριο τείνει προς τη λύση του BGH και κρίνει ότι μετάθεση της αναχώρησης της πτήσης πριν από την προγραμματισμένη ώρα συνιστά ακύρωση του αρχικού προγράμματος πτήσεων και, ως εκ τούτου, περίπτωση ματαίωσης.

Με δεδομένες τις διαφορετικές ερμηνείες των δικαστηρίων των κρατών μελών, το εφετείο έχει το δικαίωμα και την υποχρέωση να υποβάλει ερώτημα στο Δικαστήριο. Παρόμοια ερωτήματα έχουν ήδη υποβληθεί στο Δικαστήριο στις υποθέσεις C-79/14 και C-345/19, οι οποίες, εν τω μεταξύ, έχουν διαγραφεί από το πρωτόκολλο. Παρόμοια προδικαστικά ερωτήματα έχουν υποβληθεί στις εκκρεμείς υποθέσεις C-10/20, Flightright και C-188/20 Azurair.

Επί του δευτέρου ερωτήματος:

Κατά την εξέταση του ζητήματος εάν οι αεροπορικοί επιβάτες ενημερώθηκαν για τη νωρίτερη αναχώρηση της πτήσης, κρίσιμες είναι οι ακόλουθες διατάξεις του εθνικού δικαίου:

Το άρθρο 862a του Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (αστικού κώδικα) (στο εξής: ABGB), [παραλειπόμενα] [όπως ισχύει χωρίς τροποποιήσεις από το 1916], ορίζει ότι:

«Έγκαιρη θεωρείται η αποδοχή όταν η δήλωση περιήλθε σε αυτόν που πρότεινε τη σύμβαση εντός της προθεσμίας που τάχθηκε για την αποδοχή. Παρά την καθυστέρηση της αποδοχής, η σύμβαση συνάπτεται όταν αυτός που την πρότεινε έπρεπε να γνωρίζει ότι η δήλωση αποδοχής απεστάλη έγκαιρα και, εντούτοις, δεν γνωστοποιεί αμέσως στον άλλο την υπαναχώρησή του». [σελ. 10 του πρωτοτύπου]

Το άρθρο 12 του E-Commerce-Gesetz (νόμος για το ηλεκτρονικό εμπόριο) (στο εξής: ECG), (BGBl) (Αυστριακή Εφημερίδα της Κυβερνήσεως) I, αριθ. 152/2001, ορίζει ότι:

«Τα ηλεκτρονικά μηνύματα σχετικά με τη σύμβαση, άλλα σημαντικά, από νομικής άποψης, ηλεκτρονικά μηνύματα, καθώς και οι ηλεκτρονικές αποδείξεις παραλαβής θεωρείται ότι έχουν κοινοποιηθεί εφόσον ο παραλήπτης είναι σε θέση να τα συμβουλευθεί υπό κανονικές συνθήκες. Η παρούσα διάταξη δεν επιτρέπεται να τροποποιηθεί εις βάρος των χρηστών».

Όσον αφορά την παραλαβή δηλώσεων, όπως της επίμαχης ενημέρωσης από τον αερομεταφορέα περί της αλλαγής της ώρας πτήσης, τα εθνικά δικαστήρια

εφαρμόζουν πάντοτε το άρθρο 862a του ABGB. Όσον αφορά τις ηλεκτρονικές δηλώσεις, η διάταξη αυτή συμπληρώνεται από το άρθρο 12 του ECG. Σύμφωνα με την τεκμηριωμένη βούληση του νομοθέτη, αυτή η διάταξη αντιστοιχεί στο άρθρο 11, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο, βαίνει ωστόσο πέραν των προτύπων που καθορίζονται με την οδηγία, με δεδομένο ότι, κατά την εν λόγω διάταξη, ο κανόνας παραλαβής της δήλωσης από το μέρος στο οποίο απευθύνεται δεν εφαρμόζεται μόνον επί παραγγελιών (ήτοι επί δηλώσεων που αφορούν προτάσεις για σύναψη σύμβασης και δηλώσεις αποδοχής) και αποδεικτικών παραλαβής, αλλά και επί όλων των λοιπών νομικά σημαντικών ηλεκτρονικών δηλώσεων. Εφαρμόζεται ακόμη και, όταν δεν υφίσταται υπηρεσία της κοινωνίας της πληροφορίας, όπως, επί παραδείγματι, κατά την απλή ανταλλαγή δηλώσεων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Όλες αυτές οι διατάξεις προβλέπουν μια πλασματική παραλαβή, η οποία ολοκληρώνεται με τη δυνατότητα πρόσβασης στη δήλωση. Αντίθετα, η πληροφόρηση επιβάτη, κατά το άρθρο 5 του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, θεωρείται ότι ολοκληρώθηκε όταν αυτός έλαβε την ενημέρωση, όπως υποδηλώνεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ', σημεία ii και iii, και στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών.

Θα πρέπει, κατά συνέπεια, να ελεγχθεί εάν η παραλαβή της δήλωσης για τη νωρίτερη αναχώρηση της πτήσης [σελ. 11 του πρωτοτύπου] πρέπει να αξιολογηθεί σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο για την παραλαβή μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή σύμφωνα με την οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο ή εάν εφαρμόζεται μόνο ο κανονισμός για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών. Υπέρ της εφαρμογής της οδηγίας για το ηλεκτρονικό εμπόριο και την εκάστοτε μεταφορά σε εθνικό επίπεδο συνηγορεί η ανάγκη συντονισμού ορισμένων εθνικών νομοθεσιών για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. (αιτιολογική σκέψη 6). Υπέρ της τελευταίας άποψης, συνηγορεί η υποχρέωση του πραγματικού αερομεταφορέα, κατά το άρθρο 14, παράγραφος 2, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, σε περίπτωση ματαίωσης να παρέχει σε κάθε θιγόμενο επιβάτη γραπτή γνωστοποίηση με τους κανόνες αποζημίωσης και παροχής βοήθειας σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Υπέρ μιας αποκλίνουσας ερμηνείας της έννοιας της παραλαβής δηλώσεων από τον αερομεταφορέα συνηγορεί επίσης το γεγονός ότι οι επιβάτες που βρίσκονται σε ταξίδι, δεν έχουν, απαραίτητα, την ίδια πρόσβαση σε ηλεκτρονικά μέσα όπως θα είχαν στο σπίτι τους. Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά λοιπόν ότι η αξιολόγηση του ζητήματος της ενημέρωσης του επιβάτη περί ματαίωσης πτήσης πρέπει να διενεργηθεί αποκλειστικά κατά το άρθρο 5 του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών.

Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά, κατά τα φαινόμενα, ότι το ερώτημα αυτό δεν έχει διευκρινιστεί στη νομολογία του Δικαστηρίου.

Επί του τρίτου ερωτήματος:

Όσον αφορά το ζήτημα της πληροφόρησης ή της πρόσβασης σε αυτή στην υπό κρίση υπόθεση, θα πρέπει αρχικά να γίνει σύγκριση με την απόφαση του Δικαστηρίου της 11ης Μαΐου 2017 στην υπόθεση C-302/16, Krijgsman. Το Δικαστήριο επισημαίνει μεταξύ άλλων ότι το άρθρο 13 του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών διευκρινίζει, ειδικότερα, ότι ο κανονισμός ουδόλως περιορίζει το δικαίωμα του πραγματικού αερομεταφορέα να διεκδικήσει αποζημίωση από ταξιδιωτικό πράκτορα ή από άλλο πρόσωπο με **[σελ. 12 του πρωτοτύπου]** το οποίο συνήψε σύμβαση (απόφαση Krijgsman, σκέψη 30). Εάν αυτό το γεγονός είναι σημαντικό προς τον σκοπό έκδοσης της αποφάσεως, τότε η απόφαση Krijgsman δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην υπό κρίση υπόθεση, αφού είναι βέβαιο ότι δεν υφίσταται συμβατική σχέση μεταξύ της πλατφόρμας κρατήσεων και του αερομεταφορέα, αλλά μόνο μεταξύ της πλατφόρμας κρατήσεων και ενός εκ των δύο επιβατών. Εξ αυτού του λόγου, θα πρέπει να εξεταστεί, εάν, εξ αντιδιαστολής με ό, τι κρίθηκε στην απόφαση Krijgsman, δεν πρέπει να ευδοκιμήσει η αγωγή αποζημίωσης και να παραπεμφθεί ο επιβάτης στην πλατφόρμα κράτησης για να διεκδικήσει επιστροφή χρημάτων.

Σύμφωνα με έναν αυστριακό σχολιασμό σχετικά με το άρθρο 12 του ECG, θα πρέπει κανείς να θεωρεί κατ' αρχήν ως δεδομένο ότι στην περίπτωση αυτόματα δημιουργημένων λογαριασμών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεν υπάρχει πρόσβαση σ' αυτούς. Όποιος βέβαια γνωρίζει ή οφείλει να γνωρίζει ότι διαθέτει τέτοιο λογαριασμό και δεν λαμβάνει κάποιο μέτρο προκειμένου να δηλώσει την αντίθεσή του προς αυτόν (π.χ. φραγή ή περαιτέρω διαβίβαση), θα πρέπει να δεχθεί, ακόμη και εις βάρος του, την εγκυρότητα ορισμένων μηνυμάτων, όταν αυτά τον αφορούν. Συνεπώς, αντίστοιχες δηλώσεις είναι έγκυρες ακόμη και αν (ο παραλήπτης) δεν έλαβε γνώση. [παραλείπόμενα]. Με δεδομένο ότι δεν υπάρχει καμία αναφορά σε ολόκληρη τη διαδικασία ότι ο επιβάτης γνώριζε ή οφείλε να γνωρίζει για τον αυτόματα δημιουργημένο λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μήνυμα που διαβιβάστηκε σε αυτόν τον λογαριασμό θεωρείται ότι δεν έχει περιέλθει σε γνώση του.

Περαιτέρω, το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι πληροφορίες που διαβιβάστηκαν προς την πλατφόρμα κρατήσεων προωθούνται, κατά κανόνα, στον επιβάτη και ότι μόνον η επίμαχη ενημέρωση για τη νωρίτερη αναχώρηση της πτήσης προωθήθηκε με καθυστέρηση. Ο επιβάτης έδωσε στην πλατφόρμα κρατήσεων τη σωστή διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και δεν γνώριζε ότι αυτή δεν θα γνωστοποιηθεί στον αερομεταφορέα. Ο αερομεταφορέας ήταν σε θέση, καταβάλλοντας ιδιαίτερη προσπάθεια, να διακρίνει ότι επρόκειτο για διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που είχε δημιουργηθεί αυτόματα **[σελ. 13 του πρωτοτύπου]**, ωστόσο δεν ήταν, κατ' ανάγκη, σε θέση να συμπεράνει ότι οι ενημερώσεις που αποστέλλονται σε αυτή τη διεύθυνση δεν θα παραλαμβάνονταν από τον επιβάτη ή θα παραλαμβάνονταν με καθυστέρηση. Λαμβανομένου υπόψη ότι, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 4, του κανονισμού για τα δικαιώματα των επιβατών αεροπορικών μεταφορών, το βάρος αποδείξεως του αν ενημερώθηκε και πότε ενημερώθηκε ο επιβάτης για τη ματαίωση της πτήσης το φέρει ο πραγματικός αερομεταφορέας, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι σε περίπτωση κατά την οποία δεν μπορεί να προσαφθεί ούτε στον επιβάτη, ούτε στον

αερομεταφορέα το γεγονός ότι χρησιμοποίησαν διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που δημιουργήθηκε αυτόματα, θεωρείται, σε περίπτωση αμφιβολίας, ότι ο αερομεταφορέας δεν εκπλήρωσε την υποχρέωση που υπέχει να πληροφορήσει τον επιβάτη για τη νωρίτερη αναχώρηση πτήσης.

Με δεδομένο ότι, εξ όσων γνωρίζει το αιτούν δικαστήριο, το ερώτημα αυτό δεν έχει διευκρινιστεί στη νομολογία του Δικαστηρίου, υποχρεούται να υποβάλει αίτηση προδικαστικής απόφασης.

[παραλειπόμενα]

Landesgericht Korneuburg [παραλειπόμενα]

Korneuburg, 26 Μαΐου 2020

[παραλειπόμενα]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ